

Karen Horsens' prædiken 19. søndag efter trinitatis

Taler

Karen Horsens
Domprovst

Omstændigheder

Prædiken er holdt i slutningen af 1970'erne eller 1980'erne i enten Vor Frelsers Kirke på Christianshavn eller Roskilde Domkirke.

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 9, vers 1-8

Salmer

Min sjæl, du Herren love
Gud Helligånd! o, kom
Guds egen kære Søn

Problemet “synd” betragtes tilsyneladende af de fleste moderne mennesker som værende løst, – løst ved psykologiens og vor almindelige moderne selvforståelses hjælp.

Tidligere generationer stønnede under skyld og synd og måtte ty til Gud med byrden. Vi kan bare tænke på Luther, der søgte en nådig Gud med en sådan konsekvens og lidenskab, at kirken sprængtes derved. Når Luther så på sig selv med nøgterne øjne, så han et menneske, der var fordærvet og fortabt. Ikke, fordi han havde mere besvær med moralen end alle andre mennesker havde, men fordi han var nådeløs i sit syn på sig selv. Han vidste, at hvor meget han end anstrængte sig for at øve godhed og retfærdighed, så sad inde bag alle anstrængelserne bestandigt det gamle, forfængelige og selvoptagne jeg og vrængede.

Men det var jo bare, siger man i dag, fordi han og alle andre børn indtil for ganske nylig havde fået en skidt opdragelse. Børnene fik skyldfølelse og syndstanker indpodet, fra de var små, og blev derved så at sige programmerede til at føle et behov for synderens forladelse.

Ganske enkelt.

De seneste generationer har ikke fået indpodet ret meget overhovedet, og i hvert fald ikke noget, der kunne give dem skyldfølelse, og skulle der optræde spredte tilfælde af syndfølelse, ja, så har vi jo specialuddannede læger, der kan “tage sig af synden” på en virkelig effektiv måde, med terapi og piller.

Den igennem hele kirkens historie så meget omtalte “syndernes forladelse” synes således at være gjort aldeles overflødig.

Der er også hyppigt nogen, der giver præsten det råd at holde op med al den syndesnak. Når syndernes forladelse nu ikke mere rigtigt interesserer nogen, så må kirken give sig til at tale om noget andet, synes mange. Noget mere aktuelt. Nogle af de problemer, der virkelig trænger sig på for nutidens mennesker: hele elendigheden ude i verden, problemerne herhjemme, samfundets uretfærdighed, ungdomsproblemerne, manglen på almindeligt livsmod, – for eksempel. Skulle man ikke hellere tale om sådan noget?

Hvis man kan gå ind for det synspunkt, at vi hellere må give os til at tale om noget andet end den evindelige synd, så kommer man i en slem knibe over for den beretning, vi hørte for lidt siden, om den lamme mand i Kapernaum.

Ganske vist tales der om en helbredelse, og sygdom er jo et til enhver tid jordnært og aktuelt problem. For tiden er der yderligere en overordentlig stor interesse omkring muligheden af mirakuløse helbedelser. Man kunne selvfølgelig lade som ingenting og holde sig til at tale om, hvad Gud kunne tænkes at ville gøre for menneskenes helbred.

Men det er jo svært at overhøre, at før helbedelsens ord lyder, siger Jesus til den lamme mand: vær frimodig! dine synder forlades dig. Det siges først og som en hovedsag, det ord om nåden, og det er til det, Jesus knytter det frie mod.

Vi kan så blive forargede og spørge, hvad det stakkels syge menneske dog skulle med syndernes forladelse, – som om han ikke havde det hårdt nok i forvejen, uden man begyndte at snakke om synd til ham! Men vi kan ikke ændre den sag, der også her træder frem, nemlig at kristen tro, det er troen på syndernes forladelse for Jesu skyld.

En kirke, der ikke mere taler om synd og nåde, fordi det ikke rigtig har samtidens interesse, men i stedet taler om noget andet, – en sådan kirke kan muligvis gøre megen gavn og nytte og være samlende og opmuntrende og blive meget populær, – men den er ikke mere den kristne kirke. For det er evangeliets påstand, at vi mennesker – uanset, hvad vi selv føler, vi har behov for – altid og alle vegne først og sidst behøver vore synders nådige forladelse. Og det er selve underet, at den er skænket os frit og betingelsesløst i Jesu kærlighed, udtrykt i hans liv og hans død for os på korset. Det var alle dage, og det er i dag evangeliet, om så den ganske verden og hvert enkelt menneske erklærede sig aldeles fri af alle problemer om skyld og nåde.

Men det gør den ganske verden nu forresten ikke. Det er en overdrivelse, når man rask væk siger, at nutids- mennesker slet ikke har den slags problemer. Selv når psykologien og psykiatrien og pædagogikken har gjort deres bedste for at fri os for problemerne, står der dog et og andet tilbage, vi ikke rigtig kan komme udenom. Noget, man rent konkret er årsag til, skyld i; som nogen ikke kan tilgive; medmenneskelige forhold, der er gået håbløst i stykker, fordi ingen vil tilgive.

Hvis vi heller ikke i disse forhold mener at have brug for Guds nåde, så kan det jo næsten rent logisk skyldes, at vi mener at have nok i vor egen nåde. Og vort livs problem er da, at vor egen nåde, den er ikke ret stor. Det er ikke så svært, at man taler med foragt om at leve på nåde og barmhjertighed hos andre. Det skyldes, at vi har dårlige erfaringer med omfanget af hinandens nåde og barmhjertighed.

Hvor lille og sølle vor nåde, vores evne til at tilgive, egentlig er, det kommer ikke bare til udtryk i det kritiske blik, hvormed vi vurderer dem, vi ikke kan lide, eller som er os ligegyldige, – det kommer også og endnu klarere til udtryk i de varme og gode forhold mennesker imellem.

Selv hvor mennesker holder mest af hinanden, husker vi undertiden så forbløffende godt. De skår, der blev slået i fællesskabet, måske engang for mange år siden, – men som vi da altid kan mindes, ved passende lejligheder. De små skævheder og urimeligheder i fællesskabet, som man i årenes løb har vænnet sig til at leve med og har regnet for små ting, men som pludselig tager form af en ødelæggende pil, der rammer fællesskabet i ryggen. Og så forstår man ikke længere hinanden. Man gennemskuer i stedet hinanden, og det er noget ganske

andet. At gennemskue et andet menneske, det er at se på det med et forstående blik, der er helt uden nåde.

Ja, det kan være småt nok med nåden mennesker imellem, selv hvor vi holder af hinanden.

Og det er måske et spørgsmål, om det forholder sig meget anderledes i hver enkelts forhold til – sig selv.

Med af den viden om menneskesindet, der i dag er hver mands eje, burde vi jo i grunden hver især have det pragtfuldt med os selv. Men det er vist ikke ganske tilfældet.

Man har ikke fra barnsben lært sig selv at kende som en skyldbetyngt synder. Men man synes ikke i stedet at have lært sig selv at kende som noget andet – man har ikke lært sig selv at kende overhovedet; man lider af identitetskriser og skal til at finde sig selv og lære sig selv at kende og acceptere sig selv i moden alder, og det synes at være en meget vanskelig proces for de fleste.

At acceptere sig selv, er det ikke ret beset det samme som at tilgive sig selv, at man er den, man er?

At tilskrive sig selv en værdi og betydning, helt uafhængig af de andres vurdering. Og vi plejer at regne med, at en sådan værdi og betydning må man have i sine egne øjne, for ellers kan man ikke blive regnet for noget af de andre, hvilket i de fleste sammenhænge alligevel synes at være det, det kommer an på.

Og her er det, det kommer frem, at det kan være sparsomt med vores nåde, selv i forholdet til vort eget jeg. At skulle bygge sit liv på, om man nu kan skabe sig en værdi og betydning i egne og andres øjne, det er som at trække sig selv op ved håret: det gør ondt og er besværligt – og det virker ikke.

Og så kan det i øvrigt være nok med at snakke, som om dette drejede sig om moderne menneskers helt nye og specielle vildfarelser. Det er kun faconen på vildfarelserne, ordforrådet omkring dem, så at sige, der bliver fornyet engang imellem, selve det oprør mod Gud, der består i ikke at ville vide af hans nåde, men ville klare sig med sin egen, det har altid været her, – og det er *det*, der i evangeliet kaldes: synden.

Synden er i kristenheden tit nok blevet forvekslet med brud på den borgerlige moral. Dermed er man kommet let om ved tingene, for den borgerlige moral var såmænd selv i de dage, da den var skrappest, aldrig nogen særligt imponerende struktur; folk af nogen karakter kunne nok klare at leve i overensstemmelse med den, hvis de ville, og det ville de tit i vidt omfang, for det var altid klogt at holde sig til den borgerlige moral, hvis man ville sit eget bedste.

Men den synd, evangelierne taler om, den synd, Luther stredes med, da han søgte en nådig Gud – med den er det en anden sag. Det er den, der skiller os fra Gud og fra hinanden.

Vi går hver især den vej, vi selv vil, og vi kommer derhen vi aldrig ville. Vi vil skrabe til os af egen, selvskabt retfærdighed, af anseelse og lys og lykke, og det fører os ind i frysende ensomhed. Vi vil være gode og udmærkede og gøre os fri af selvisheden – og jo mere vi stræber derefter, des mere spræller vi i selvoptagethedens net. Hjælpeløse.

Og dermed er vi tilbage hos den hjælpeløse mand på båren i Kapernaum. Hvor indbildsk af os at tro, at han over for Gud er en stakkel, der ikke kan kræves noget af, mens vi selv er de stærke. Hvem kan være mere hjælpeløs end den, der er gået den vej, han selv ville, men kom derhen, hvor han aldrig ville. Gik fejl af livet selv.

Vær frimodig, dine synder forlades dig. Frit skal dit livs mod være, du menneske, for dine synder forlades dig. Det nådens ord gav den dag et menneske livet tilbage.

Guds nåde betyder, at vi er tilbage under Guds vurdering af os. Og med Guds vurdering har det sig nu engang sådan, at den sætter alle andre vurderinger ud af kraft. Når Gud har talt, behøver de andre ikke at stå i kreds om os og forsikre, at vi sandelig er gode nok. Vi selv behøver ikke at forsikre os selv om, at vi i hvert fald er lige så gode som de andre.

For det ligger på forhånd fast, at vi ikke er gode nok, at vi ikke ejer retfærdighed i os selv. Men når Gud den almægtige ikke desto mindre finder behag i at kalde os for sine elskede og dyrebare skabninger, sine børn, – ja så skulle det vel bare mangle, om ikke vi lyksaligt skulle bøje os for den vurdering. Når Jesu kors taler

til os om, hvad han regner os for, at han ville følge vor vej, helt ud i den yderste lidelse og ind i døden, – hvor skulle vi så vove at ringeagte os selv eller noget som helst menneske på jorden, vi Guds børn.

Den almægtige Gud, som nu har genfødt dig ved vand og Helligånd og skænket dig syndernes forladelse, siger vi ved barnedåben. Det hænder, nogen trækker lidt på smilebåndet og spørger, om det skal betyde, at barnet nu har fået en slags forskud på syndsforladelsen til at tære på. Ja, vel har det så. Syndernes forladelse i dåbens stund betyder, at hos Gud er der kærlighed nok at tære på. Mangel på nåde skal aldrig skille det barn fra Gud. Det blev sagt til hver af os engang, med navns nævnelse, for at ingen skulle være i tvivl om, hvem sagen gjaldt. Det er til dig Guds barn, det hele: syndernes forladelse i Jesu navn, nåde i overflod. Deraf kommer vor frimodighed til livet, på det grundlag skal vi glemme sorgen for natten og i morgen – og give os hen i glæden.

Kilde

Horsens, Karen: "I disse korte dage", s. 14-20. Forlaget Aros. 1990

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

19. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-horsens-praediken-19-sondag-efter-trinitatis>